

sacrelacrum

Sacral Elementum III.

téma
theme

Sacrelacrum

Sacral Elementum III.

téma
theme

SACRILEGUM
PTA-PTA-PTA
S

Sacral Elementum **II**.

H
S
B
O
B
S
A
H

INTRODUCTION ÚVOD

O výstave / **About exhibition** | 6

SACRELACRUM / Sacral Elementum IV. | 11

Habitus umenia v kontexte sakrálnych tendencií /

Habitus of art in the context of sacral tendencies | 21

POSTMYSTERY 1|POSTMYSTÉRIUM | 26

Pavol „Melkor“ Červeníak – Mária Čorejová – Miloš Kopták

2|LUMENOCHRONY | 46

Miroslav Žolobanič

3|SACRECON | 54

Sára Bihárová – Rudolf Janák – Martin Kacvinský

4|AED SACRA | 74

Patrik Hábl – Jaroslav Švestka

SÁRA BIHÁRYOVÁ

PAVOL „MELKOR“ ČERVENIAK

MÁRIA ČOŘEJOVÁ

PATRİK HÁBL

RUDOLF JANÁK

MARTIN KACVINSKÝ

MILOŠ KOPČÁK

JAROSLAV ŠVEŠŤKA

MIROSLAV ŽOLOBANIČ

ÚVOD

Introduction

O výstave

Premiérový výstavný projekt Galérie umelcov Spiša, kultúrneho zariadenia Košického samosprávneho kraja, bol uvedený v rámci dramaturgického cyklu *Téma* pod názvom **SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.** v termíne 4. 12. 2019 – 5. 7. 2020 v kurátorskej koncepcii Adama Macka. Nadväzoval na predošlé tri ročníky tematických realizácií konceptov galérie o sakrálnych tendenciách v súčasnom umení (v r. 2010 Sacral Elementum I., koncepcia Kamila Tilová; v r. 2013 Sacral Elementum II., koncepcia Lucia Benická; v r. 2016 Sacral Elementum III., koncepcia Daniela Čarná).

Kolektívna výstava deviatich výrazovo diferencovaných autorov zo Slovenska a Čiech definovala variáciu sakrálneho motívu v troch rovinách: tematizuje priestor (vstup sakrálnej ikonografie do profánnych priestorov a vice versa), prezentuje individuálnu mytológiu autorov (programové stratégie jednotlivých umelcov) a rekontextualizuje ikonografiu (sémanticky a semiologicky využívané prvky v pulpových, pop-artových a subverzívnych prejavoch).

„Zámerom výstavy bolo poukázať na široké rozpätie prejavov duchovného v umení, ako aj skúmať posvätné ako biologický program a jeho schopnosť vzťahovať sa k mortalite v altermodernej kultúrnej spoločnosti. Hoci sú diela na výstave delené do štyroch základných tematických celkov: *Postmystérium, Lumenochrony, Sacrecon* a *Aed Sacra*, nie je možná ich výlučná separácia. Individuálne programové stratégie autorov sa prelínajú, čo demonštruje aj ich samotná inštalácia. Vzniká tak panoptikum v pozitívnom význame: vizualita banálnych materiálov a trashových foriem konfrontovaná asketickým purizmom a duchovnou sústredenosťou. Subtílna gestá, transcendentné, dívajúce sa k zemi. Lebo z nej bola vymodelovaná humanita.“ (Adam Macko, autor a kurátor projektu)

Mgr. Lucia Benická

riaditeľka Galérie umelcov Spiša

Výstava na webe /
Exhibition on the web

About exhibition

From 4. 12. 2019 to 5. 7. 2020, the Gallery of Spiš Artists, a cultural facility of the Košice Self-Governing Region, presented the premiere of the exhibition project **SACRELACRUM / Sacral Elementum IV**. Based on a curatorial concept developed by Adam Macko, the exhibition was presented as part of the *Theme* dramaturgical cycle of exhibitions. The show is a continuation of the preceding three volumes of the Gallery's thematic concepts on the theme of sacral tendencies in contemporary art (the 2010 Sacral Elementum I. based on a concept by Kamila Tilová; the 2013 Sacral Elementum II. based on a concept by Lucia Benická; and the 2016 Sacral Elementum III. based on a concept by Daniela Čarná).

The collective exhibition by nine markedly different artists from Slovakia and the Czech Republic is defined by variations on the sacral motif on three levels: the works thematize space (the incursion of sacred iconography into profane spaces and vice versa); they present the idiosyncratic mythologies of the artists (the programmatic strategies of individual artists); and they recontextualize iconography (the semantic and semiotic use of elements of pulp, pop-art and subversive statements).

"The aim of the exhibition is to draw attention to the wide range of spiritual expression in art, but also to investigate the sacred as a biological program and its capacity to relate to the idea of mortality in an altermodern cultural society. Although the works presented in the exhibition are divided into four thematic groups, *Postmystery*, *Lumenochny*, *Sacrecon* and *Aed Sacra*, they are in fact inseparably interconnected. The individual programmatic strategies of the artists intersect with each other, as is demonstrated by the installation of the individual works, which results in the emergence of a panopticon in the most positive sense of the word: the visual banality of the materials and the trash-like forms are confronted by an ascetic purism and a spiritual focus. Subtle gestures, transcendent, looking down upon the earth. Because humankind itself was modelled in just such a way." (Adam Macko, author and project curator)

Mgr. Lucia Benická

director of the Gallery of Spiš Artists

Z vernisáže výstavy (zľava) / From the exhibition opening (from the left):
Lenka Kráľová, Adam Macko, Jaroslav Švestka, Sára Biháryová, Pavol Cerveniak,
Lucia Benická & drTeo, Miroslav Žolobanič, Martin Kacvinský

Kurátor výstavy Adam Macko v Galérii umelcov Spiša /
Curator of the exhibition Adam Macko in the Gallery of Spiš Artists

SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.

Písanie o efemére.

Výstavný projekt *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.* je kurátorským konceptom tematického zhodnotenia stavu sakrálnych tendencií v súčasnom umení. Východiskom je preto nevyhnutne úvaha – o čom hovoríme, keď hovoríme o spiritualite dnes? Ako posvätné pasuje do skutočnosti determinovanej digitálnou a technologickou kultúrou a ultra – fragmentárnou mentalitou?

Pre kritické zhodnotenie je potrebné uviesť informáciu o historickom kontexte sakrálnej tvorby vo vizuálnom umení. Ten bezprostredne preväzoval umenie a náboženstvo (od profánnych prejavov ritualizmu v kmeňových spoločenstvách cez klerikálne podmienené umenie v náboženských priestoroch – kostoloch, kaplnkách, mešitách, synagógach atď.) Je tomu len pár storočí, čo môžeme hovoriť o výsostne sekularizovanom type umenia a pozície umelca ako slobodného iniciátora tvorby. Spoločenský vývoj západnej spoločnosti postavil pred sakrálnu ikonografiu úlohu reinvenencie ako profánne spirituálnej. Daný vzťah je naďalej komplementárny – postavený na dichotómii otázky a odpovede, kde kľúčový je proces zviditeľňovania mystéria, objektifikácia efeméry. Galéria prebrala funkciu chrámu a výstava je tak analýzou diskurzu, čo spodobuje autor, keď otvára koncept sakrálného, jeho limitácie a dynamiku.

Kierkegaard hovorí o paradoxe viery – jednotlivec je pre ňu viac ako kolektív. V tomto kontexte sa koncipoval aj tento projekt. Kolektívna výstava deviatich výrazovo diferencovaných autorov identifikuje variácie daných motívov v troch rovinách – tematizácia sakrálného priestoru, rekontextualizácia ikonografie a individuálna autorská mytológia. Prezentačným zámerom je poukázať na široké rozpätie prejavov duchovného v umení – hovoriť o jednej tendencii je nepresné, ako hovoriť o jednej konfesii. Výstava skúma posvätné ako biologický program, schopnosť vzťahovať sa k mortalite v altermodernej kultúrnej skutočnosti. Odlišnosť a nezrovnalosť v inštalačných vzťahoch je akcentovaná ako legitímna stratégia ukázať premenlivú a vyvíjajúcu sa povahu spirituality.

Tematizácia historicky religiózneho priestoru predstavuje konfrontáciu s jeho intencionálnym charakterom – architektonickými formami, ktoré vizualizovali duchovno cez prácu s výškou, hĺbkou, svetlom. **Mária Čorejová** používa univerzalizované chrámové priestory ako kulisu, do ktorej vsádza bežné motívy a banálne

predmety. Často sú to veľmi osobné prvky, kresba jej ale umožňuje posúvať subjektívny vstup do univerzálnej roviny. Tým prepája existenciálnu mytológiu osobného a verejného priestoru. Médium kresby u nej cez redukovanú farebnosť a striedmosť vizuality akcentuje ilúziu svetelných kontrastov, ktoré boli pre duchovné umenie kľúčové. Vizualnu redukciu na abstrahované tvary využíva aj **Patrik Hábl**, ktorý v odkaze na portrétnu ikonografiu vytvára veľkorozmerné plátna a site-specific maliarske intervencie. Výlučne abstraktné práce programovo vracia do chrámov a kostolov. Jeho diela tu fungujú ako akési pôstne plátna, pôsobia kontemplatívne v oslobodení od mimetického zobrazenia biblickej mytológie. Sú viac prostrediami, vizuálne zhmotnenia efemérnych kvalít ako ticho, zastavenie, rozjímanie, transcendencia či spiritualita. Pohybom inštalácií medzi religióznym a profánnym priestorom otvára dialóg o ich funkcii v súčasnosti. Dominantným motívom, ktorý autori skúmajú, je tematizácia sakrálneho objektu – rekontextualizácia jeho ikonografie, či už to je oltárny obraz, liturgický predmet, ikona madony, kalvária. Unifikovaný výklad autori podrobujú osobnej analýze a vytvárajú nové vzťahy a významy. Pavol Červeníak, Jaroslav Švestka a Martin Kacvinský optikou trash estetiky vkladajú do diel nájdené odpadové prvky a povyšujú ich na estetický objekt. Vznikajú tak diverzifikované subkultúrne formy. U **Červeníaka** sa jedná o znehodnotené lepenkové materiály, na ktoré aplikuje autorské texty – tzv. dosky zvestovania. Sú interdisciplinárnym prienikom performance a inštalácie, ktorých zámerom je zachytiť bežné poznámky, skice, palety, handry, všetko, čo vzniká ako „odpad“ bežnej tvorby. Vo svojej nahote, zbavenej estetizácie, sú inštalované s využitím obdobných povrchov (dreva), čím zámerne rozrušujú primárnu poznateľnosť. **Švestka** preberá vizualitu spáľňových závesných náboženských obrazov, pretvára ich užitím plastu a purpeny, kolážou a trashovou farebnosťou na banálne ikony vytesnenej teológie. Subverzívne odkazuje na naivistické diela s náboženskými zobrazeniami, ktoré boli častou súčasťou domácností (zvyčajne zavesené nad posteľou). **Kacvinský** priamo na ikony madon odkazuje – kompozíciou a expresívnou farebnosťou ich aktualizuje a postmoderným naratívom relativizuje. Použitím barového obrusu ako podkladu vytvára paralelu s Turínskym plátnom. Jeho spracovanie je ironické, nabáda ku kritickému vnímaniu, zároveň vizuálnymi stratégiami neoexpresionizmu aktualizuje dané motívy pre súčasného diváka. Expresívnu estetiku aplikuje aj **Rudolf Janák**, jeho diela ale spracúvajú kalvárný motív a sakrálny

priestor viac mytologicky, s dôrazom na stavbu svetelných kvalít hľadá v tejto farebnosti spirituálne presahy. Autor priznane referuje subjektívizovaný príbeh skúmania duchovna. Mnohovrstevnatý princíp skutočnosti nie sú len svetlo, farby a tvary, ktoré vidíme očami, ale i rôzne vlny, frekvencie a častice, ktoré sú na pozadí dokonalej ilúzie. Každé zdanie môže byť klamlivé, záleží na danej skúsenosti jednotlivca a jeho schopnosti si to uvedomovať. Teória objektov a afektov vracia do súčasnej tvorby vnímanie tvorivého aktu ako spodobovanie objektu zvnútra navonok – introspektívna mytologizácia. V závislosti od voľby vizuálnych foriem sa to prejavuje rôznymi spôsobmi v dielach Miloša Koptáka, Sary Biháryovej a Miroslava Žolobaniča. **Kopták** pop-kultúrnou stratégiou cez apropriované predmety (časti hračiek) vytvára humorné naratívy biblických príbehov, ktoré navyše ilustratívne izoluje ako nové relikviáre. Svoje diela – najčastejšie objektové skulptúry – zostavuje zo sortimentu hračkárstiev alebo z tzv. akčných figúrok. Infantilný ráz týchto stavebných prvkov vnáša do diel prvok absurdity, ilustratívny vizuál ich približuje k súčasným stratégiám uncanywalley a memeculture. Obdobné postupy sú prítomné v dielach **Biháryovej**, motívy, ktoré výšivkou (kresbou) aplikuje do látky a záhlavia užitého predmetu, sú tematicky viac eklektické. Preberajú inšpiráciu z rôznych náboženstiev s ponechanými profánnymi súčasnými prvkami ako oblečenie, nábytok, mobil, skateboard, a sú skôr prejavom globalizovaného sekularizmu. Kontext magického myslenia akcentuje ideu, že na rozdiel od človeka modernej spoločnosti bola obrazová aktivita prehistorického človeka nadaná mytologickou dimenziou. Diametrálne odlišný je v tomto objekt **Žolobaniča**, ktorý je aktom subtilnej až puristickej metódy reinvenencie seba ako mystika, pútnika, askéta. Aktualizuje postupy mesianizmu – ortodoxnej spirituálnej tradície pre potenciál transhumanistických teórií. Jeho diela sú koncentrované na ontologické kvality, svoju fyzickú prítomnosť, resp. jej zaznamenanie. Vníma tvorivý akt ako spodobovanie objektu zvnútra navonok, introspektívny mysticismus „zamýšľaných objektov“. Viac prežitie, divanie sa, nie manifestácia ega tvorcu.

Napriek tematickému rozčleneniu nie je možná výlučná separácia tém a to je aj dobre. Individuálne stratégie autorov sa prelínajú, čo kontextualizuje aj inštalácia. Múzeum (galéria) sa stáva gesamtkunstwerkom profánnej spirituality – nedívate sa na izolované diela, ale komplexný systém (neo)sakrálnych intervencií. Podľa Borisa Groysa vo chvíli, keď sme prerušili koncept univerzálnej koncepcie dejín umenia, zanikol aj tradičný formát umeleckého múzea a galérie.

Idealistický, transhistorický charakter nahradila individuálna identita, lokálny kontext rešpektujúci v priestore premenlivé prejavy. Ako sa potom vysporiadať s tak univerzalistickým konceptom ako je *sacré*? Kurátorským zámerom bolo nechať tieto princípy sa manifestovať. Podporiť nárazovú komunikáciu, kde v dialógu budú autorské diela stavajúce na princípe starého materializmu, verzus ontologický princíp, ktorý sakrálné predmety netvorí, ale zviditeľňuje. Predmety možných svetov, panoptiká v pozitívnom význame.

V žitej skutočnosti dneška je kultúra interpretovaná ako sekulárna alternatíva k vytesnenej viere, estetické koncepcie reprezentujú fragmenty banalizovanej teológie. Akokoľvek konfliktne môže pôsobiť stret materialistických a ontologických teórií, umelecké dielo si zachováva mystérium, svojbytnosť a organickosť pre agnostický vek. Vizualita banálnych materiálov a trashových foriem konfrontovaná asketickým purizmom a duchovnou sústredenosťou. Subtílné gestá, transcendentné, dívajúce sa k zemi. Lebo stále veríme, že z nej bola vymodelovaná humanita. Nový typ pátosu, ktorý Michel Maffesoli redefinuje ako znovuoobjavenie magického rituálu. Výzva k chveniu.

Mgr. art. Adam Macko

kurátor výstavy

- 14 -

Z inštalácie výstavy v Galérii umelcov Spiša /
From the exhibition installation in the Gallery of Spiš Artists

SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.

Writing about ephemera.

The SACRELACRUM / Sacral Elementum IV. exhibition project is a curatorial concept of thematic evaluation of the state of sacral tendencies in contemporary art. The starting point, therefore, is inevitably – what are we talking about when we talk about spirituality today? How does the sacred fit into the reality determined by the digital and technological culture and the ultra – fragmentary mentality?

For critical evaluation it is necessary to provide information about the historical context of sacral creation in visual art. It immediately tied art and religion (from profane manifestations of ritualism in tribal communities to clerically conditioned art in religious spaces – of churches, chapels, mosques, synagogues, etc.) It is only a few centuries that we can speak of a highly secularized type of art and the status of an artist as a free initiator of creation. The social development of Western society has put a task of sacral iconography to be a reinvention as a profane spiritual. The relationship given remains complementary – based on the dichotomy of question and answer, where the process of visibility of the mystery, objectification of the ephemera, is crucial. The gallery took over the function of the temple, and the exhibition is thus an analysis of discourse, what is depicted by the author when he opens the concept of sacral, its limitations and dynamics.

Kierkegaard talks about the paradox of faith – an individual is more to it than a collective. In this context, this project was conceived as well. A collective exhibition of nine expressively differentiated authors identifies variations of the given motifs on three levels – thematization of sacral space, recontextualization of iconography and individual author's mythology. The presentation intent is to point out a wide range of spiritual manifestations in art – to talk about one tendency is inaccurate like to talk about one confession. The exhibition explores the sacred as a biological program, the ability to relate to mortality in alter-modern cultural reality. The difference and inconsistency in installation relationships is accentuated as a legitimate strategy to show the changing and evolving nature of the spirituality.

The thematization of the historically religious space represents a confrontation with its intentional character – its architectural forms that visualized spirituality through work with height, depth, light. **Mária Čorejová** uses the universalized temple spaces as

a coulisse into which she insets some usual motifs and trivial objects. Often these are very personal elements, but the drawing allows her to move the subjective entry into the universal plane. With this she links the existential mythology of personal and public space. The medium of drawing, at her, through its reduced colourfulness and the modesty of visuals, accentuates the illusion of light contrasts that were crucial to spiritual art. The visual reduction to abstracted shapes is also used by **Patrik Hábl**, who creates large canvases and site-specific painting interventions in reference to portrait iconography. He programmatically returns explicitly abstract works to temples and churches. His works here act as a kind of fasting cloths, acting contemplatively in liberation from the mimetic depiction of biblical mythology. They are more environs, the visual substantiations of ephemeral qualities such as silence, cessation, contemplation, transcendence or spirituality. By moving installations between religious and profane space, he opens a dialogue about their function at the present time. The dominant motif that the authors explore is the thematization of the sacral object – the recontextualization of its iconography, whether it is an altarpiece, a liturgical object, an icon of a Madonna, a Calvary. The authors submit the unified interpretation to personal analysis and create new relationships and meanings. Through the lens of trash aesthetics, Pavol Červeníak, Jaroslav Švestka and Martin Kacvinský insert the found waste elements into their works and patronize them to an aesthetic object. This results in diversified subcultural forms. At **Červeníak**, these are discarded cardboard materials, to what he applies the author's texts – the so-called boards of annunciation. They are an interdisciplinary intersection of performance and installation, intended to capture common notes, sketches, pallets, and rags, everything that is created as the "waste" of everyday creation. In their nakedness, deprived of aesthetization, they are installed using similar surfaces (wood), deliberately disturbing primary knowability. **Švestka** takes over the visualization of the bedroom hanging religious images, transforming them using plastic and pur-foams, collage and trash colours into banal icons of out-crowded theology. He subversely refers to naiveart-works with religious depictions that were often part of households (usually hung over a bed). **Kacvinský** refers directly to the icons of the Madonna – he updates them with composition and expressive colouring, and relativizes them with a postmodern narrative. Using a nightclub tablecloth as groundwork, he creates a parallel with the Turin Canvas. His elaboration is ironic, encourages critical perception,

and at the same time updates visual motives for contemporary viewers with the visual strategies of neo-expressionism. **Rudolf Janák** also applies expressive aesthetics, but his works treat the Calvary motif and sacral space more mythologically, with an emphasis on the construction of light qualities he is seeking spiritual overlaps in this colouring. The author admittedly reports the subjectivized story of the spiritual research. The multi-layered principle of reality is not only the light, colours and shapes that we can see with our eyes, but also the various waves, frequencies and particles that are behind the perfect illusion. Every semblance can be misleading, depending on the individual's experience and ability to realize it.

The theory of objects and affects returns to the contemporary creation the perception of a creative act as a rendering of an object from the outside – introspective mythologization. Depending on the choice of visual forms, this is manifested in different ways in the works of Miloš Kopták, Sára Biháryová and Miroslav Žolobanič. **Kopták** creates a humorous narrative of biblical stories through pop-cultural strategy through appropriated items (parts of toys), which he illustratively isolates as new reliquaries. His works – the most common object sculptures – consist of a range of toy-shops goods or so-called action little figures. The infantile nature of these building elements brings absurdity elements to the works, illustrative visual bringing them closer to the current strategies of uncannyvalley and meme culture. Similar procedures are present in the works of **Biháryová**, motifs, which he applies by embroidery (drawing) into the fabric and heading of the used object, are thematically more eclectic. They take inspiration from different religions, leaving profane contemporary elements such as clothing, furniture, cell-phone, skateboard, and they are rather a manifestation of globalized secularism. The context of magical thinking emphasizes the idea that, unlike the man of modern society, the visual activity of the prehistoric man was gifted with a mythological dimension. The object of **Žolobanič**, which is an act of a subtle to purist method of reinventing himself as a mystic, a pilgrim, an ascetic, is diametrically different in this. He updates the processes of messianism – an orthodox spiritual tradition – for the potential of transhumanist theories. His works are concentrated on ontological qualities, on his physical presence, or recording it, respectively. He perceives the creative act as an imitation of an object from the inside to outside, an introspective mysticism of “intended objects”. More survival, looking at, not manifestation of the ego of creator.

Despite the thematic segmentation, the exclusive separation of topics is not possible, and that is good. Individual author's strategies blend together, what is also contextualized by the installation. The museum (gallery) becomes a gesamtkunstwerk of profane spirituality – you are not looking at some isolated works but at a complex system of (neo) sacral interventions. According to Boris Groys, at the moment we have broken the concept of the universal concept of art history, the traditional format of the art museum and gallery also disappeared. The idealistic, trans-historical character has been replaced by an individual identity, by a local context respecting the changing manifestations in space. Then, how to deal with such a universal concept as sacre? The curatorial intention was to let these principles to manifest themselves. To encourage an impact communication, where, in a dialogue, the author's works based on the principle of old materialism, be opposed to an ontological principle that does not create sacral objects but makes them visible. Some wares of possible worlds, fun-hoses in a positive sense.

In the lived reality of today, culture is interpreted as a secular alternative to the out-crowded faith; aesthetic concepts represent fragments of banalized theology. However conflicting the collision of materialistic and ontological theories may act, the work of art retains its mystery, separateness and organicity for the agnostic age. The visuality of banal materials and trash forms confronted with ascetic purism and spiritual concentration. Some subtle gestures, transcendental, looking down to the ground. Because we still believe that humanity has been modelled from it. A new type of pathos that Michel Maffesoli redefines as a rediscovery of the magic ritual. A challenge to quivering.

Mgr. art. Adam Macko

exhibition curator

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAPHY:

- KIERKEGAARD, S. A. 1993. *Bázeň a chvění: Nemoc k smrti*. Praha : Svoboda, 1993. 250 s. ISBN 80-205-0360-9.
- ANDREWS, J. – O'SULLIVAN, S. 2013. *Visual Cultures as Objects and Affects*. Goldsmiths, University of London : Sternberg Press, 2013. 88 p. ISBN 978-3-43365-38-2.
- GROYS, B. 2018. *The future of museums*. New York : Springer Science+Business Media, 2018. 152 p. ISBN 978-3-319-93954-4.
- MAFFESOLI, M. 2006. *Rytmus života: variácie o postmodernom imaginárne*. Bratislava : Sofanet, 2006. 177 s. ISBN 80-89033-56-3.

Habitus umenia v kontexte sakrálnych tendencií

V každej epoche ľudských dejín sa potýkame s umením, ktorého prejav bol vo všeobecnosti priamo podmienený mocou a vôľou. Hlas umenia nebol sekantný, dlhé stáročia koexistovalo v područí imperatívu politických doktrín, sekularizovanej spoločnosti i samotného náboženstva. Bolo nástrojom a sluhom danej doby, ktorá sa implicitne premietla v podobe substancionálneho vyjadrenia myšlienok, pocitov a túžob tvoriaceho individua. V kontexte histórie je evidentný dynamický transformačný proces umenia z podôb klasických kanonických foriem, mimézis (v Aristotelovskom ponímaní) a normatív (v estetickej teórii), až po progresívne iniciatívy jeho autonómneho až elitárskeho postavenia dneška.

Širokospektrálna téma interakcie umenia a náboženstva, ku ktorej výstava *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.* odkazuje, indikuje dejinné súvislosti superiórneho postavenia cirkvi a otvára ontologické otázky bytia. Ambivalentnosť jej postoja sa v minulosti prejavovala v dvoch diferentných smeroch:

1. Diverzným konaním, ktoré vyvrcholilo v ikonoklazmus (najvýraznejšie dve vlny prejavu v 8. storočí v Byzantskej ríši, v 16. storočí počas protestantskej reformy). V zmysle hesla: „Neurobíš si modlu, ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou!“ (2. Mojžišova 20:4).
2. Povýšením umenia v rámci dogmatického chápania matérie ako imanencie Boha; vizuálne pripomínanie výjavov z Biblie, zázraku vtelenia a príkladu svätých.

Súčasnú umenie dotýkajúce sa sakrálnej tematiky nie je viac limitované postulátom mimetického zobrazovania náboženského obsahu. Podľa P. Tillichu rozoznávame štyri úrovne vzťahu náboženstva a umenia, kde aj takzvané sekulárne umenie vyjadrujúce ultimatívne existenciálne otázky bytia vo vzťahu k zmyslu a významu vlastnej existencie, ako aj existencie sveta, môžeme identifikovať v kontexte sakrálneho umenia. Náboženstvo je v tomto význame dimenziou hĺbky, nie výlučnou vierou v existenciu Boha či bohov.

Diela deviatich autorov výstavy *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.* prezentujú introspektívny ponor do vlastnej identity a subjektívne axiologické stanovisko k religióznej tematike. Výrazovo diferentnými prostriedkami a materiálou rôznorodosťou sa dotýkajú sakrálneho motívu, ktorý vieme identifikovať v troch

Produkčná projektu Lenka Králová z Galérie umelcov Spiša pri inštalácii výstavy /
Project producer Lenka Králová from the Gallery of Spiš Artists at the installation of the exhibition

rovinách (tematizácia priestoru, individuálna mytológia autorov a rekontextualizácia ikonografie). Zobrazenie architektúry interiéru sakrálnych stavieb s integráciou profánnych predmetov nachádzame v dielach Márie Čorejovej, expresívny rukopis Rudolfa Janáka prepožičiava zobrazeným priestorom mytologický ráz. Invenčné poňatie odpadového materiálu v prospech tvorivého aktu umelca je evidentné v dielach Jaroslava Švestku a Martina Kacvinského, tentokrát v priamom odkaze na kresťanskú ikonografiu. K aktu kontemplácie nás nepriamo navádza Patrik Hábl prostredníctvom veľkorozmerných pláten s absenciou predmetného zobrazenia a s achromatickým koloritom. Apropriované objekty Miloša Koptáka s evidentnou symbolikou a dávkou nadsázky prezentujú výseky náboženských príbehov, resp. náznakovým zobrazením atribútov odkazujú na životy svätcov. Ako náprotivok stojí absolútna tvarová redukcia – subtílny objekt Miroslava Žolobaniča, vyjadrujúci asketický postoj umelca. V prípade diel Sary Biháryovej sme konfrontovaní s jemnou výšivkou aplikovanou na tzv. úžitkové predmety bežnej spotreby. Tematicky sa dotýka symboliky pohanských náboženstiev. A napokon autor Pavol Červeniak nazerajúci na umenie cez prizmu novodobého „šamanizmu“ a mysticizmu demaskujúceho introspekciu Ega (vo Freudovskom význame).

V koncepčne a významovo náročnej výstave akou je *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.* je viac než inokedy dôležitá ikonografická interpretácia umeleckých diel (napr. podľa E. Panofského), čím sa zaistí korektná percepcia prezentovaného umenia. Návštevník tak odchádza s komplexnou relevantnou informáciou o súčasných podobách sakrálnej tematiky vo výtvarnom umeleckom prejave mladej a strednej generácie umelcov zo Slovenska a Čiech.

Mgr. Lenka Králová

produkčná projektu, Galéria umelcov Spiša

Habitus of art in the context of sacral tendencies

In every epoch of human history, we are faced with the art whose expression was generally directly conditioned by power and will. The voice of art was not domineering; it coexisted for centuries in the arms of the imperative of political doctrines, secularized society and religion itself. It was an instrument and servant of the time given, that implicitly reflected in the form of the substantial expression of the thoughts, feelings and desires of the creative individual. In the context of history, there is evident the dynamic transformation process of art from classical canonical forms, mimesis (in Aristotle's notion) and normative (in aesthetic theory), up to the progressive initiatives of its autonomous to elitist status today.

A wide-spectrum theme of the interaction of art and religion, to which *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.* refers, it indicates the historical context of the superior position of the Church and raises the ontological questions of being. In the past, the ambivalence of its attitude was manifested in two different directions:

1. With a diverse activity that culminated in iconoclasm (the most striking two waves of expression in the 8th century in the Byzantine Empire, in the 16th century during the Protestant reform). In the meaning of the motto: "You shall not make an idol or any form of what is up in heaven, down on the earth, or in the water below the earth!" (Genesis, 2nd book of Moses 20:4).
2. By promoting art within the dogmatic understanding of matter as the immanence of God; a visual reminder of the scenes from the Bible, the miracle of the incarnation, and the example of the saints.

Contemporary art related to sacral themes is no longer limited by the postulate of mimetic depiction of religious content. According to P. Tillich, we distinguish four levels of the relationship of religion and art, where even the so-called secular art expressing ultimate existential questions of being in relation to the meaning and significance of one's own existence, as well as the existence of the world, can be identified in the context of sacral art. The religion in this sense is a dimension of depth, not an exclusive belief in the existence of God or gods.

The works of nine authors of the exhibition *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.* present an introspective immersion in their own identity and a subjective axiological standpoint on a religious

topic. By means of expressively different means and material diversity, they touch on the sacral motif, that we can identify on three levels (thematization of space, individual mythology of authors and recontextualization of iconography). The depiction of the interior architecture of sacral buildings with the integration of profane objects can be found in the works of Maria Čorejová, the expressive manuscript of Rudolf Janák lends mythological character to the depicted space. The inventive concept of waste material in favour of the creative act of the artist is evident in the works of Jaroslav Švestka and Martin Kacvinský, this time in direct reference to Christian iconography. Patrik Hábl indirectly leads us to the act of contemplation by means of large-scale canvases with the absence of the present image and with achromatic colour. Miloš Kopták's appropriatory objects with evident symbolism and a dose of exaggeration present cut-outs of religious stories, respectively a hint of attribute reference to the lives of saints. As the counterpart there is the absolute shape reduction - the subtle object of Miroslav Žolobanič expressing the ascetic attitude of the artist. In the case of Sára Biháryová's works, we are confronted with fine embroidery applied to the so-called current consumption utility goods. It thematically touches on the symbolism of pagan religions. Finally, author Pavol Červenák looking at art through the prism of modern "shamanism" and mysticism unmasking the introspection of Ego (in Freudian meaning).

- 23 -

In a conceptual and meaningfully challenging exhibition such as *SACRELACRUM / Sacral Elementum IV*. there is more than ever important the iconographic interpretation of works of art (e.g. according to E. Panofsky), thus ensuring a correct perception of the art presented. The visitor thus leaves with comprehensive and relevant information on contemporary forms of sacral motifs in the fine-artistic expression of young and middle generation of artists from Slovakia and Czechia.

Mgr. Lenka Králová

project producer, Gallery of Spiš Artists

BIBLIOGRAFIA / BIBLIOGRAPHY:

- TILLICH, P. 1956. *Existentialist Aspects of Modern Art*. 1956. In *Christianity and the existentialists*. New York : Scribner, 1956. p. 128–147.
- PANOFSKY, E. 2013. *Význam ve výtvarném umění*. Praha : Academia, 2013. 444 s. ISBN 978-8-087580-37-0.

Z výstavy v Galérii umelcov Spiša, v popredí diela od Miloša Koptáka, vpravo diela od Márie Čorejovej /
Exhibition at the Gallery of Spiš Artists, in the foreground works of Miloš Kopták,
on the right works of Mária Čorejová

POSTMUSCERUM
POSTMUSCERO

Textual content on the information panel, likely describing the exhibition or the artist's work.

„... umenie je sviatok... otvorenosť, nadviazanie komunikácie, zároveň ale trpí určitou náročnou čitateľnosťou, ktorá pramení zo zložitej kontextualizácie a špecifického kódovania jazyka... ako bolo podané citové pohnutie Márie Magdalény, extáza Františka z Assisi alebo utrpenie svätého Sebastiána. Kontext bol jasný... vždy nanovo definovať staré témy, tvoriť témy nové a poukazať na nové morálne vymedzenia...“

“... the art is a feast... openness, communication raising, but at the same time it suffers from some difficult readability that stems from the complex contextualization and specific coding of language... like there was rendered the emotional movement of Mary Magdalene, the ecstasy of Francis of Assisi or the suffering of Saint Sebastian. The context was clear... always redefining old themes, creating new themes and pointing out new moral definitions...”

PAVOL „MELKOR“ ČERVENIAK *1991

- 28 -

O tvorbe

Autor sa programovo venuje modernému mysticizmu a šamanizmu. V sériách *Personal Moses – Oltáre všednosti* subverzívne reaguje na fakt, že ako praktizujúci kresliar a maliar považuje sekundárne prejavy (palety, zašpinené ruky atď.) za vizuálne presvedčivejšie ako to, čo vytvorí. Proces, ktorým sa umčo manifestuje, považuje autor za vzácnejší než produkt, ktorý to na konci zhmotní. Autor je presvedčený, že v súčasnosti – v najpreinformovanejšej dobe popierania spirituality je každá, tým pádom aj posvätná informácia dezinterpretovaná. Zamýšľa sa, či je vôbec dôležité, čo presne sa nachádzalo vytesané na doskách, alebo si každá generácia vytvára vlastné – desať – dvadsať – sto – milión – toro? V našich „bežných“ životoch je viac než dosť „posvätných“ činností, chvíľ a objektov. V akte písania kresby, každý podklad sa stáva pokladom – svojim malým prikázaním.

/Pavol Melkor/

- 29 -

Z výstavy: O diele

Séria apropriovaných objektov *Dosky zvestovania* je interdisciplinárnym prienikom performance a inštalácie, ktorých zámerom je zachytiť bežné poznámky, skice, palety, handry, všetko, čo vzniká ako „odpad“ bežnej tvorby, a aspoň na chvíľu im dopriať zaslúžené miesto v posvätnom galerijnom priestore. Bez paliet a handier by nevzniklo žiadne dielo.

Curriculum vitae

Pavol „Melkor“ Červeníak (*1991, Bardejov) je absolventom Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach (prof. Peter Rónai, akad. mal.). Svoju tvorbu prezentoval na výstavách na Slovensku (Krokus Gallery /BA/, Stredoslovenská galéria /BB/, Klub /KE/) a multimediálnych platformách (POKE multižánrový otvorený festival /PO/, TBCK nights /KE/, Magic of LIGHT /KE/, Plató – fashion creative clash /KE/).

Pohľad na inštaláciu / View of the installation:

Doska zvestovania I. – II. / Board of annunciation I. – II.; 2019;

apropriovaný objekt, kresba, fixa / appropriated object, drawing, marker

Zákono dar / Law gifting; 2019; apropriovaný objekt / appropriated object

About creation

The author programmatically focuses on modern mysticism and shamanism. In the *Personal Moses–Altars of Everydayness* series, he subversively responds to the fact that as a practicing sketch-artist and painter, he considers secondary manifestations (palettes, dirty hands, etc.) to be more visually compelling than what he creates. The process, by which the sense manifests itself, is considered by the author to be more precious than the product that materializes it at the end. The author is convinced that nowadays – in the most pre-informed time of denial of spirituality, every even sacred information is misinterpreted. Does it wonder at all what exactly was carved on the boards, or does each generation create its own – ten – twenty – hundred – million – Decalogue? In our “ordinary” lives, there are more than enough “sacred” activities, moments and objects. In the act of writing of some drawing, each substrate becomes a treasure – its small commandment.
/Pavol Melkor/

From the exhibition

A series of appropriated objects of the *Boards of annunciation II*. is an interdisciplinary intersection of performance and installation, intended to capture some common notes, sketches, pallets, rags, everything that is created as a “waste” of common art creation, and to give them a deserved place in the sacred gallery space at least for a while. Without the pallets and rags, there would be no work created.

Curriculum vitae

Pavol “Melkor” Červeníak graduated from the Faculty of Arts of the Technical University of Košice (Prof. Peter Rónai, academic painter). He presented his work at exhibitions in Slovakia (Krokus Gallery /BA/, Central Slovakian Gallery /BB/, Klub /KE/) and multimedia platforms (POKE multi-genre open festival /PO/, TBCK nights /KE/, Magic of LIGHT /KE/, Plató – fashion creative clash /KE/).

NO RMP

WHERE

PERSON SEES FIGHT FAITHFUL
NET SEES COOPERATION

GOD-EX.P.O.F.GOD
DAVID BENTLEY
? HARD

SPOTTING
STONES
WITH PAST
AND

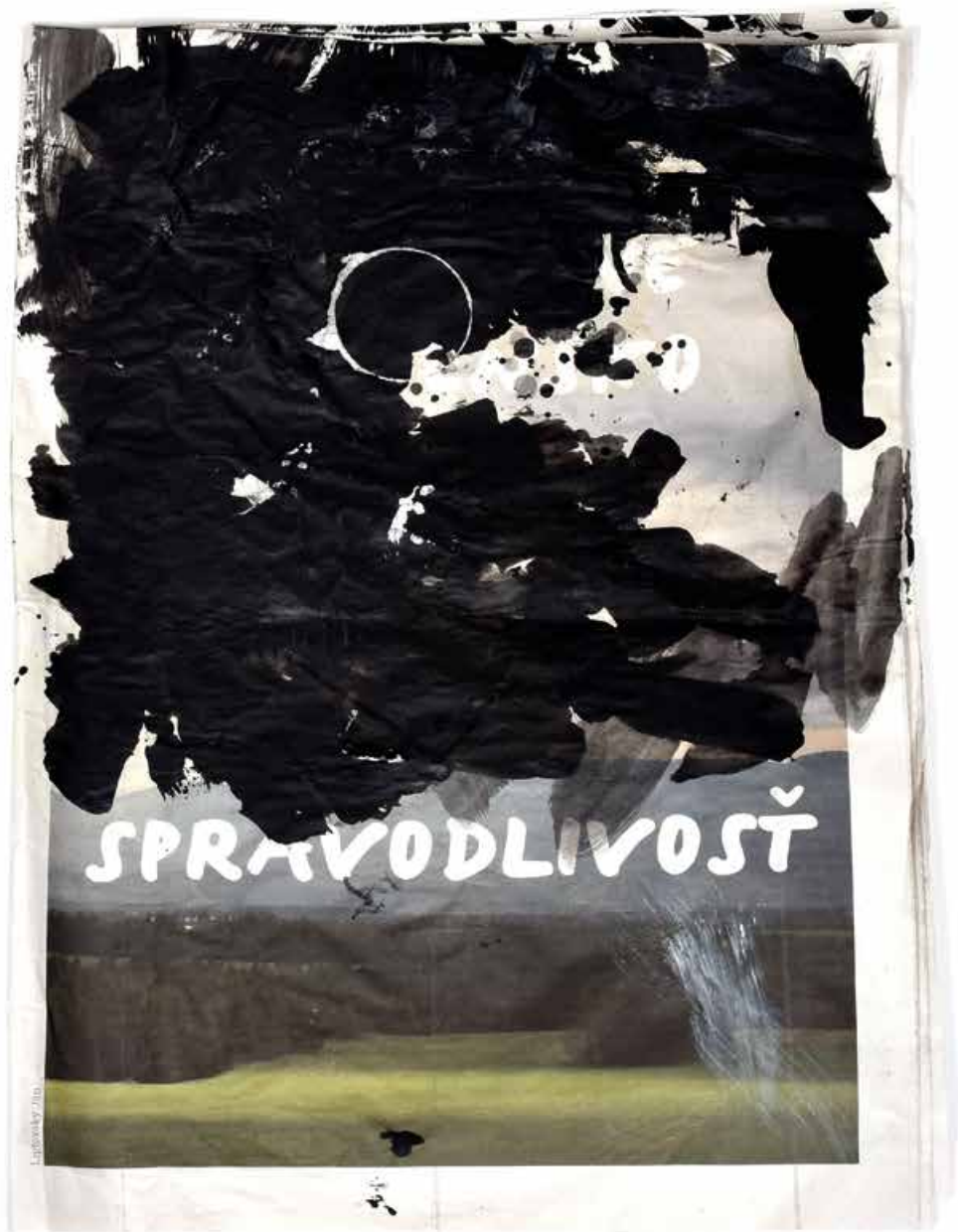
SEE THINGS FROM NEW PERSPECTIVE

WAS
RESEARCH IS TO SEE WHAT EVERYBODY SEEN
BUT THINK WHAT NOBODY WAS THINKING

MI

Doska zvestovania III. / Board of annunciation III.; 2019;
apropriovaný objekt, kresba, fixa / appropriated object, drawing, marker

Doska zvestovania IV. / Board of annunciation IV.; 2019;
apropriovaný objekt, kresba, fixa / appropriated object, drawing, marker

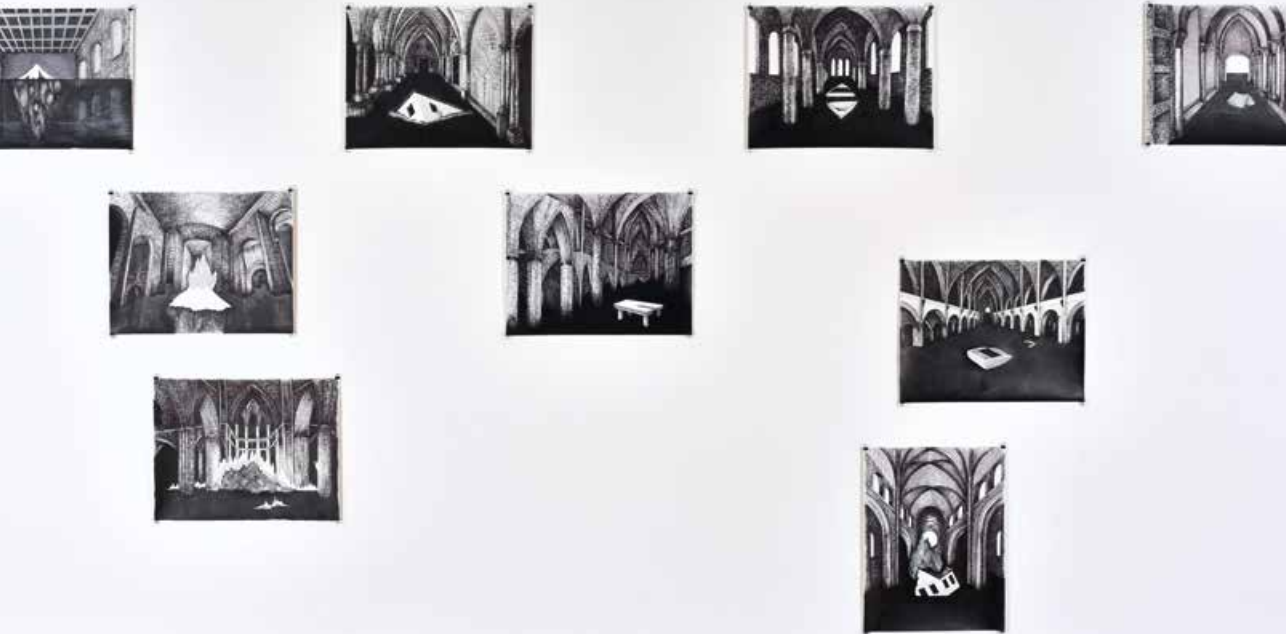
Mária
Čorejová *1975

- 34 -

O tvorbe

Autorka kresbu vníma presne v tých intenciách, ktoré sú pre náš pohľad na toto médium zásadné a určujúce. Je to striedmosť, výstižnosť a schopnosť zaťať do živého. Hoci často reflektuje veľmi osobné témy, práve kresba jej umožňuje posunúť vlastný subjektívny obsah ku uvažovaniu o jeho obecnej, univerzálnej a existenciálnej symbolike. Realitu uchopuje výtvarne, pretože sú to väčšinou javy, ktoré nie je možné transformovať do verbálneho vyjadrenia. Kresbou vyjadruje životné paradoxy, pričom túto obraznosť zrejme sýti práve jej skúsenosť s hravými optickými ilúziami uplatnenými v grafickom dizajne. Okrem toho autorka praktizuje vizuálny hacking, a to v zmysle rôznych vrstiev tohto pojmu – ide o využívanie známych vecí iným spôsobom, ako aj nabúravanje sa do systémov. V minulosti zobrazovala predmety každodennej spotreby, skúmala banalitu, spytovala estetické pôsobenie prirodzene ne-zaujímavých a ne-výnimočných predmetov a rozohrávala tak úvahy o ich skrytej podstate, o ich hlbšom presahu do našej existencie. Svojou kresbou akoby popierala iba jeden jediný význam vecí a jeho obsahovú jednorozmernosť.

/Anna Vartecká/

Z výstavy

Séria kresieb na papieri *Statočný svet* je autorským výskumom intencionálnych sakrálnych priestorov, do ktorých autorka vkladá rôzne profánne motívy, ktorými konfrontuje statickosť ich vizuálnych kvalít. Charakter týchto motívov (vyfúčaný balón, horiaci dom, ľadovec) metafyzicky narušuje ich historickú funkciu a otvára polemiku o potenciáli sakrálnej architektúry pre súčasného človeka.

Curriculum vitae

Mária Čorejová (*1975, Bratislava) je absolventkou Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave (prof. Daniel Fischer). Je finalistkou Strabag Artaward International 2010, v Strabag Kunstforum je výtvarne zastúpená. Absolvovala početné stáže a štipendiá (Fulbright Art Institute of Boston, Slippery Rock University, USA). Svoju tvorbu prezentovala na výstavách na Slovensku a v zahraničí. Žije a tvorí v Bratislave.

About the work

The author perceives the drawing precisely in those intentions that are essential and decisive for our view of this medium. This is temperance, accuracy, and the ability to cut into the living. Although this author often reflects very personal themes, it is her drawing that allows her to shift her own subjective content to reflect on its general, universal and existential symbolism. With drawing, one can naturally observe the thin line between personal and public mythology, religion or philosophy. After her previous experience with painting, graphic design and cultural operations, Čorejová has anchored in drawing, because this civilian and non-pathetic medium, devoid of the disturbing noise of aesthetization and minor visual effects, has no tendencies to lie. She grasps the reality art-creatively, as it is mostly some phenomena that cannot be transformed into verbal expression. She expresses life paradoxes in drawing, and this imagination is probably saturated by her experience with playful optical illusions applied in graphic design. In addition, the author practices visual hacking in terms of the various layers of this concept – there is concerned the use of known things in a different way, as well as hacking into systems.

/Anna Vartecká/

- 36 -

From the exhibition

A series of drawings on paper *The Brave World* is an authorial research of intentional sacral spaces into which the author puts various profane motifs to confront the staticness of their visual qualities. The nature of these motifs (blown balloon, burning house, and glacier) metaphysically disrupts their historical function and opens a polemic about the potential of sacral architecture for contemporary man.

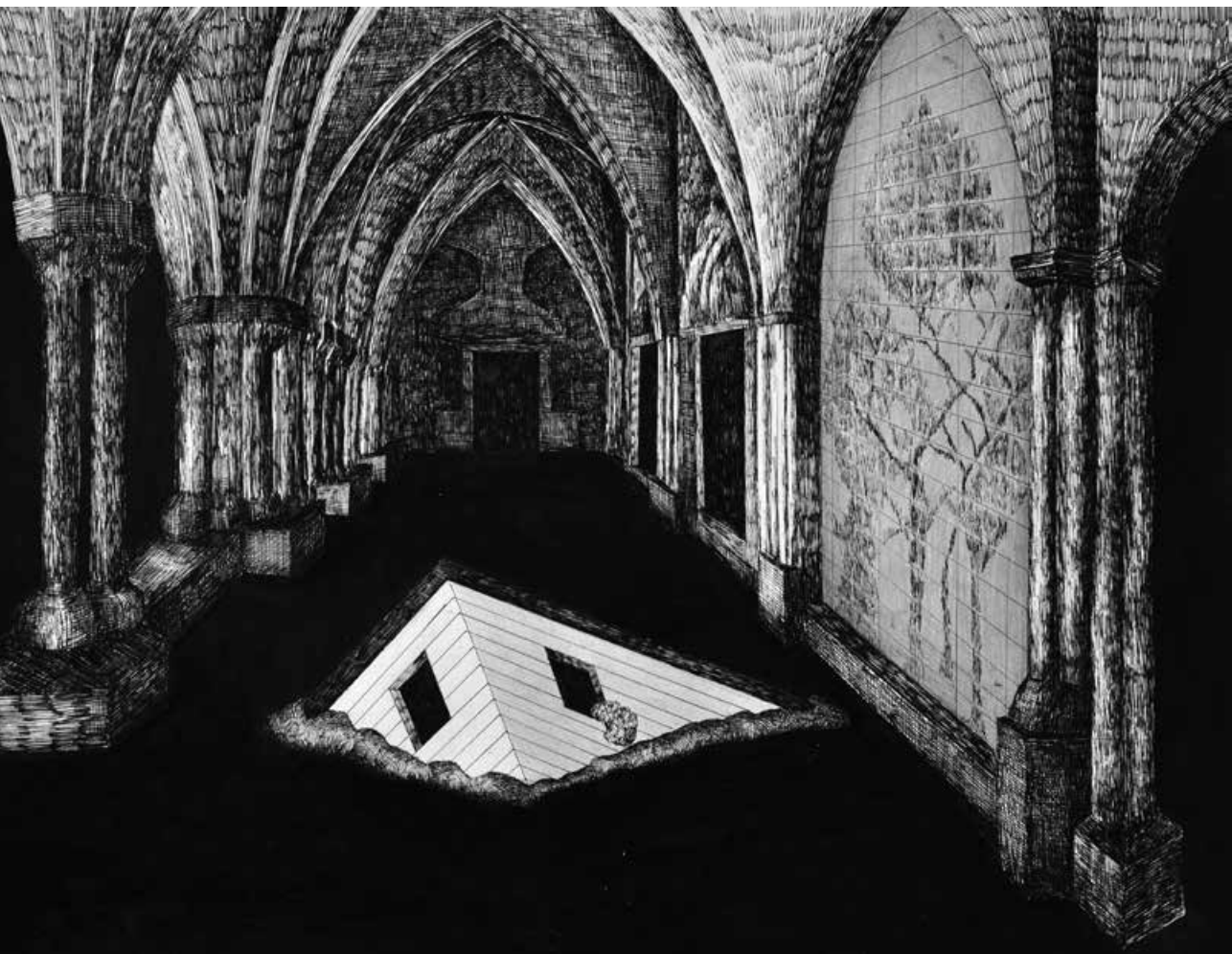
Curriculum vitae

Mária Čorejová (*1975, Bratislava) graduated from the Academy of Fine Arts in Bratislava (Prof. Daniel Fischer). She is a finalist of Strabag Artaward International 2010 and is artistically represented in Strabag Kunstforum. She has completed numerous internships and scholarships (Fulbright Art Institute of Boston, Slippery Rock University, USA). She presented her creation at exhibitions in Slovakia and abroad. She lives and works in Bratislava.

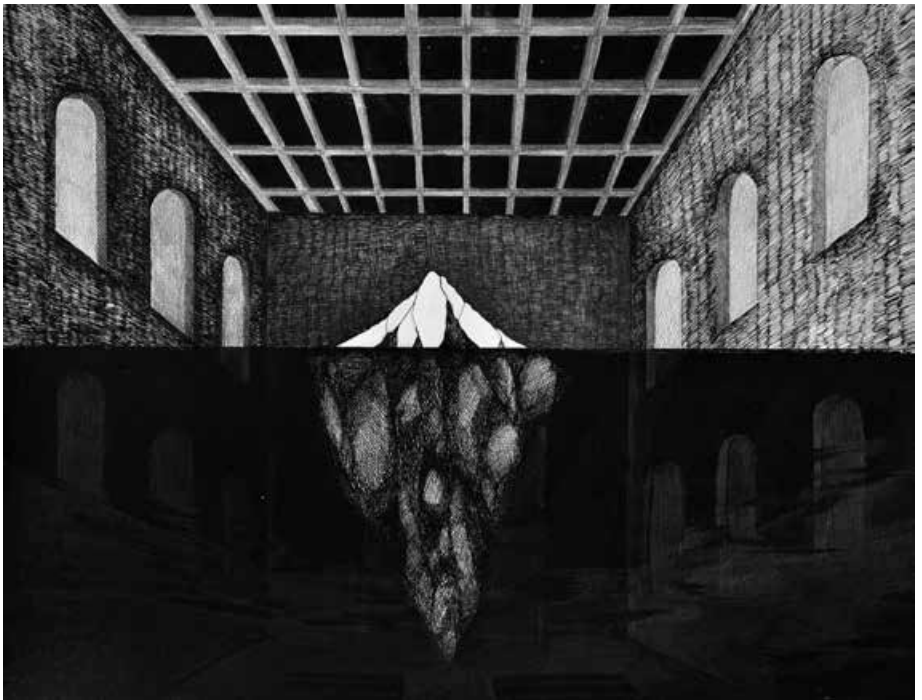
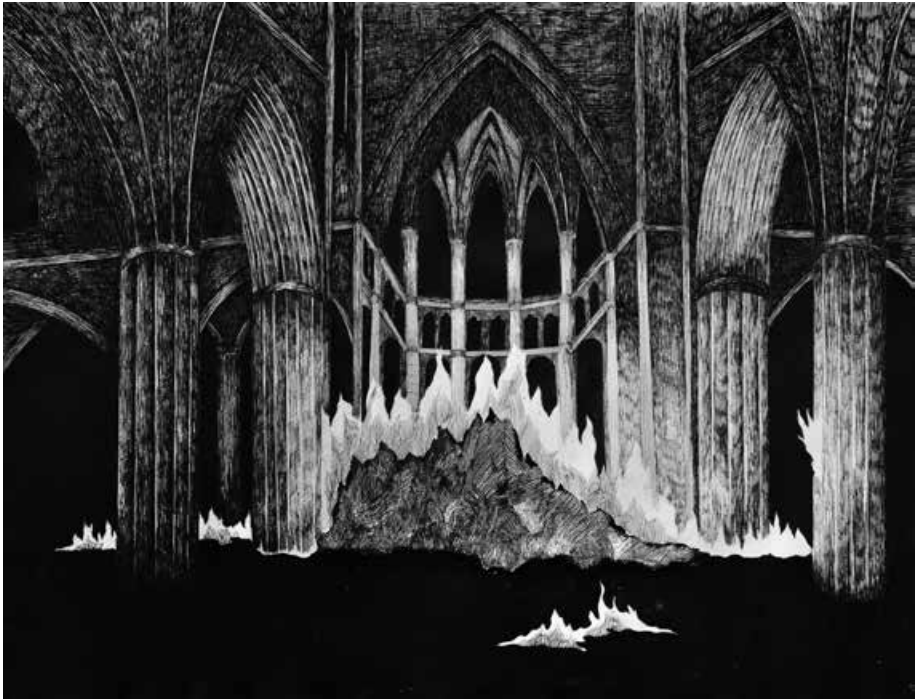
›

Statočný svet / The Brave World; 2016; tuš na papieri / ink on paper

Statočný svet / The Brave World; 2016;
tuš na papieri / ink on paper

MILOŠ KOPČÁK *1969

- 40 -

O tvorbe

Autor sa programovo zaoberá možnosťami transformácie klasickej náboženskej ikonografie v intenciách súčasného výtvarného prejavu. Výrazný tematický okruh predstavujú relikvie a relikviáre, možnosti pop-kultúrnych a postmoderných stratégií ich prepisu, potenciálne metaforické manipulácie s ostatkami svätých. Tajomná energia vyžarujúca z týchto predmetov je analogická k sile, ktorá na nás pôsobí pri vnímaní umeleckého diela. Cez odkazy na cirkevné objekty predchnuté spirituálnou silou, autor receptenta konfrontuje s konzumerizmom, lebo svoje diela – najčastejšie objektové skulptúry – zostavuje zo sortimentu hračkárstiev alebo z tzv. akčných figúrok. Infantilný ráz týchto stavebných prvkov vnáša do diel prvok absurdity, cítiť v nich i podvratný odkaz na duševnú nevypelost' niektorých konzumentov umenia.

/Jozef Ridilla/

Pohľad na inštaláciu /
View of the installation

Z výstavy

Vybrané objekty predstavujú reprezentatívny výber z diela – ako subverzívne pop-kultúrne referencie otvárajú humorné interpretácie biblických motívov a ikonoklastickým spôsobom ich reinterpretovali ako príbehy a metafory. Ilustratívny vizuál ich približuje k súčasným stratégiám uncanywalley a memeculture.

Curriculum vitae

Miloš Kopták (*1969, Žilina) je absolventom Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave, Ateliéru grafiky a knižnej tvorby (prof. Dušan Kállay). Zúčastnil sa stáže na École des Beaux-Arts vo Francúzsku. Založil ASIL – Asociáciu ilustrátorov a je spoluautorom projektu TOTO! je galéria. Je nositeľom Ceny Ľudovíta Fullu. Za svoje ilustrácie dostal viaceré prestížnych ocenení (Zlatá stuha, Trojruža, Najkrajšia kniha Slovenska, Výročná cena Albatrosu). Od roku 2007 spolu s katalánskym maliarom Rai Escalé pôsobí v dvojici Miroir Noir. Vystavoval v Českej republike, Nórsku, Južnej Kórei, Litve, Taliansku, Poľsku a Španielsku. Striedavo žije a pracuje v Bratislave a v Španielsku.

About the work

The author programmatically deals with the possibilities of transformation of classical religious iconography in the context of contemporary art expression. Relics and reliquaries, the possibilities of pop-cultural and postmodern strategies for their transcription, and the potential metaphorical manipulation of the relics of some saints represent a significant thematic range. The mysterious energy emanating from these objects is analogous to the force that affects us in the perception of an art-work. Through references to religious objects that are enthused with spiritual power, the author confronts the recipient with consumerism, because his works – most often object sculptures – are composed of a range of toys or so-called action little figures. The infantile nature of these building elements brings absurdity element to these works, including a subversive reference to the mental immaturity of some art consumers.

/Jozef Ridilla/

From the exhibition

The selected objects present a representative selection of the work – as subversive pop-cultural references they open humorous interpretations of biblical motives and reinterpret them as stories and metaphors in an iconoclastic way. Illustrative visuals bring them closer to current strategies of uncanny valley and meme culture.

- 42 -

Curriculum vitae

Miloš Kopták (*1969, Žilina) graduated from the Academy of Fine Arts in Bratislava, the Studio of Graphics and Book Design (Prof. Dušan Kállay). He participated in an internship at the École des Beaux-Arts in France. He founded ASIL – Association of Illustrators and he is a co-author of the project TOTO! is a gallery. He is the holder of the Ľudovít Fulla Award. He has exhibited in the Czech Republic, Norway, South Korea, Lithuania, Italy, Poland and Spain. He lives and works alternately in Slovakia (in Bratislava) and Spain.

>

Prvý a posledný / The First and The Last; 2018;
apropriovaný objekt / appropriated object

Sebastián / Sebastian; 2012;
apropriovaný objekt / appropriated object

„... ako ducha vo svete aktualizovať,
ako ho nechať v nerozvinutom
a zároveň ho neobjektivizovať,
neodcudzovať sebe samému?
Je to duchovný problém tvorby.
Duchovnosť sa má vo svete
realizovať a nie symbolizovať,
existenčne a nie v objekte.
Vo svete objektov nemožno nič
realizovať, iba vyznačiť.“

“... how to update the spirit in the world, how to keep it undeveloped, and at the same time not to objectify it, not to alienate to itself? This is a spiritual problem of creation. Spirituality is to be realized in the world and not symbolized, existentially and not in the object. In the world of objects, nothing can be accomplished, it can only be marked.”

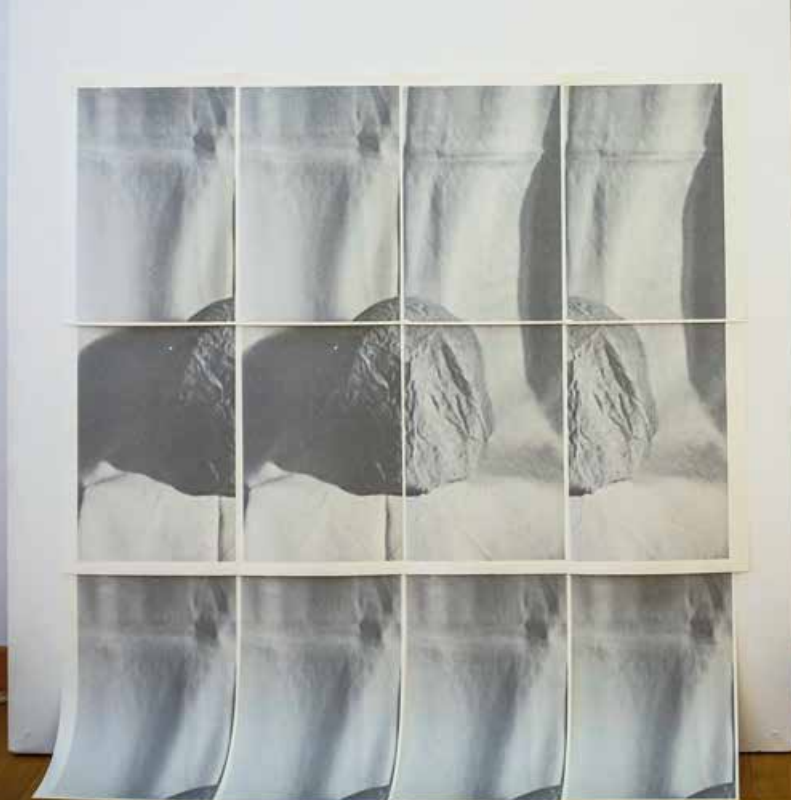

MIROSLAV ŽOLOBANIČ *1991

- 48 -

O tvorbe

Autor realizuje dlhodobý výskum mesianizmu v súčasnom umení. Skúma prieniky jeho ruskej verzie zo začiatku 20. storočia, filozofiu Berďajeva a Solovjova so súčasnou praxou vizuálneho tvorcu. Otvára témy spirituality, obete, pátosu, predestinácie. Pýta sa na pozíciu umelca ako producenta, spodobovateľa vízií či intertextuálneho komunikátora. Tento tematický metanaratív je aj nevyhnutne subverzívnou stratégiou osobného vymedzenia voči spektakularizovanému obrazu masovej kultúry, teórie postprodukcie a relačných vzťahov. Je pátraním po vytesnených epistemologických formách v sekularizovanom prostredí. Pátraním po tichu introspektívneho tvorcu, altermoderného pútnika, média prenosu.

- 49 -

Z výstavy

Autorský objekt *Homo Desiderans* a séria grafických printov metódou risomatu spodobujú autorovu stratégiu o praktickej aplikácii mesianistickej teórie. To nevyhnutne akcentuje abstrahovanosť výpovede, redukovanú farebnosť, puristické charakteristiky. Dané diela sú koncentrované na ontologické kvality, svoju fyzickú prítomnosť, resp. jej zaznamenanie. Vnímanie tvorivého aktu ako spodobovania objektu znútra navonok, introspektívny mysticismus „zamýšľaných objektov“. Viac prežitie, divanie sa, nie manifestácia ega tvorcu.

Curriculum vitae

Miroslav Žolobanič (*1991, Košice) je absolventom Vysoké školy výtvarných umení v Bratislave, Katedry grafiky a iných médií, Ateliéru voľnej a farebnej grafiky, kde je momentálne aj interným doktorandom (prof. akad. mal. Róbert Jančovič). Žije a tvorí v Bratislave.

About the work

The author carries out a long-term research of Mesianism in contemporary art. He examines the penetration of its Russian version from the beginning of the 20th century, the philosophy of Berdyayev and Solovyov with the current practice of visual creator. He opens the themes of spirituality, sacrifice, pathos, predestination. He asks about the position of an artist as a producer, a visions simulator or an intertextual communicator. This thematic meta-narrative is also necessarily a subversive strategy of personal delimitation against the spectacularized image of mass culture, the theory of post-production and relational intercourses. It is a search for displaced epistemological forms in secularized environs. It is some searching of the silence of an introspective creator, an alter-fashionable pilgrim, a medium of transmission.

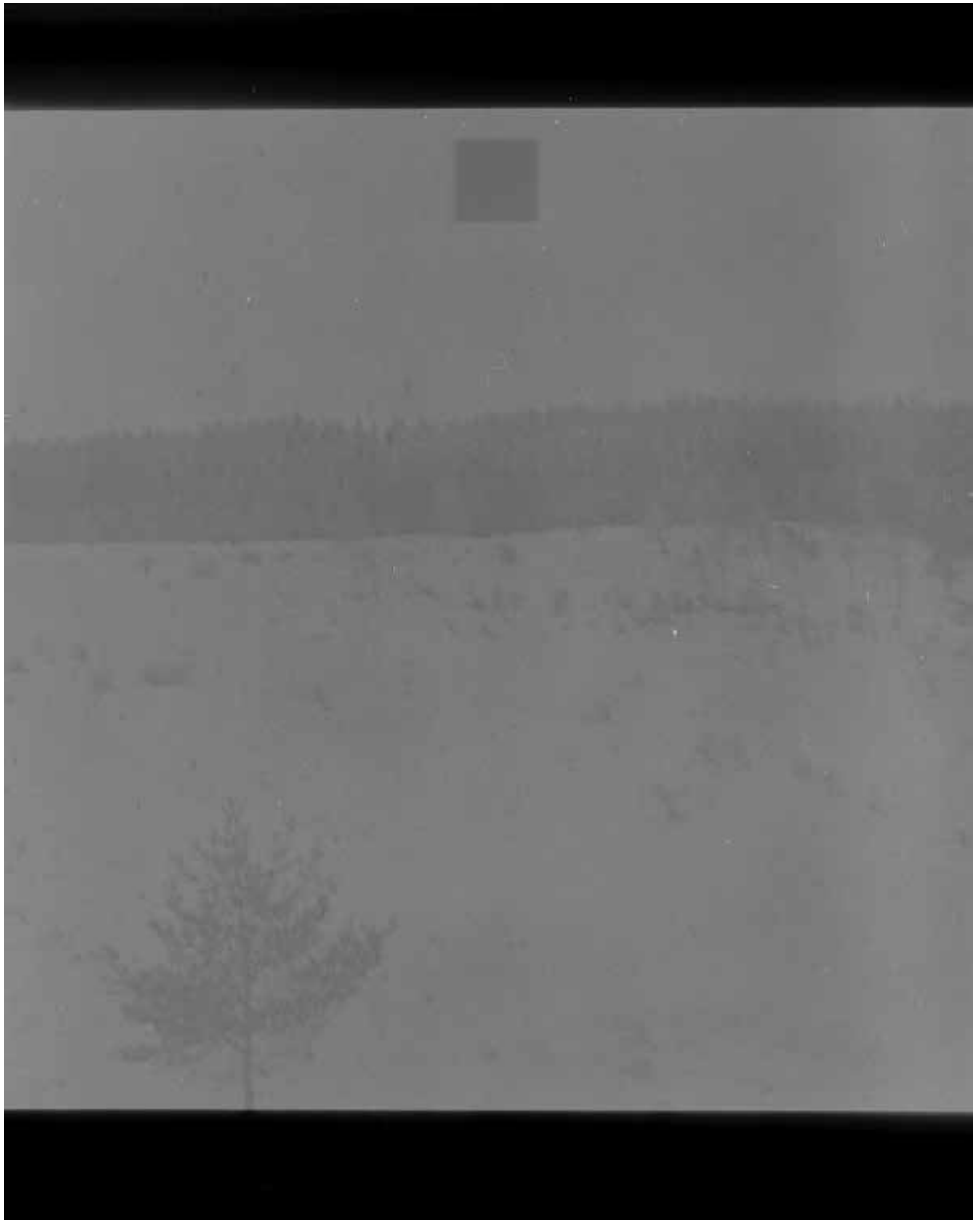
From the exhibition

The author's object *Homo Desiderans* and a series of graphic prints using the risomat method represent the author's strategy on the practical application of Messianic theory. This inevitably accentuates abstractness of the statement, reduced colouring, and purist characteristics. These works are concentrated on ontological qualities, their physical presence, and recording it, resp. the perception of a creative act as an imitation of an object from the inside to outside, an introspective mysticism of "intended objects". More survival, looking at, not manifestation of the ego of creator.

Curriculum vitae

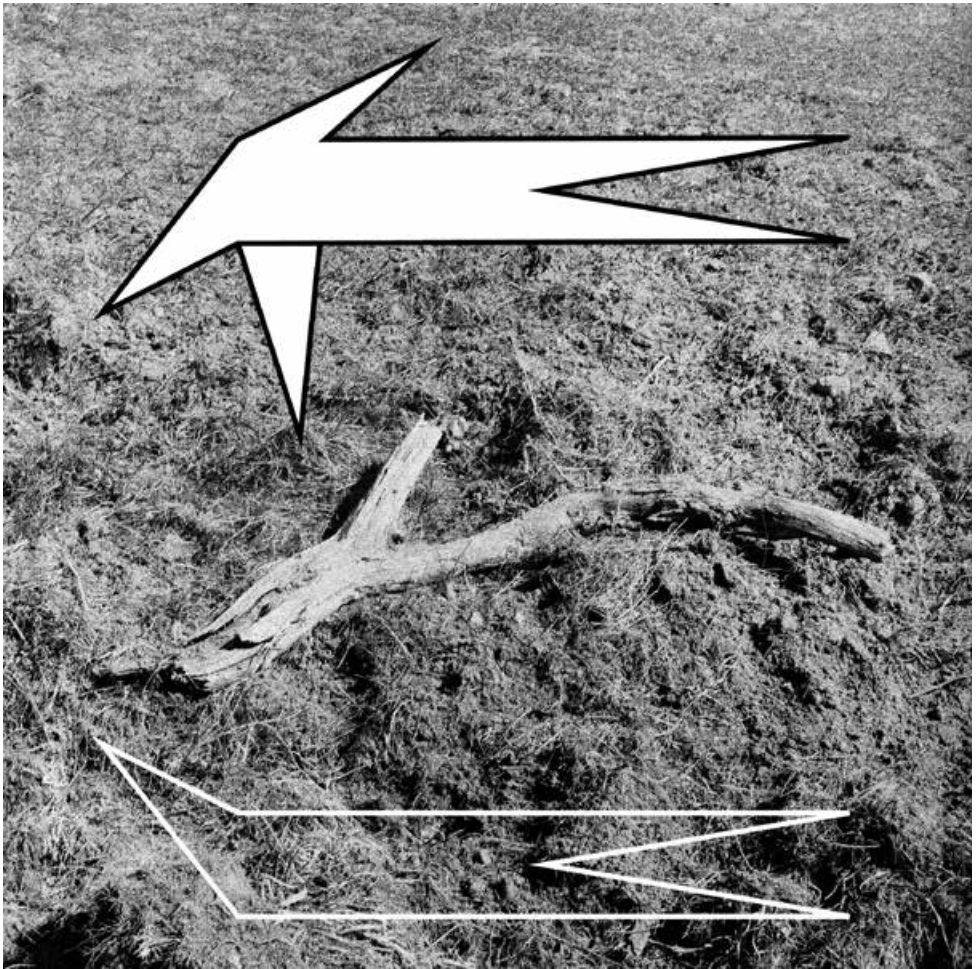
Miroslav Žolobanič (*1991, Košice) is a graduate of the Academy of Fine Arts in Bratislava, the Department of Graphic and Other Media, the Studio of Free and Colour Graphics, where he is currently also an internal doctoral student (Prof. Róbert Jančovič, academic painter). He lives and works in Bratislava.

- 52 -

III.; 2019;
kombinovaná technika / combined technique

Variation I.; 2019;
kombinovaná technika / combined technique

„... každý pohyb nekonečnosti treba
robiť s vášňou, reflexiou k nemu
nedospejeme. Ten pohyb si možno
vysvetliť ako opakovaný skok
do existencie.“

“... every movement of infinity must be done with passion, we will not reach it by reflection; this movement can be explained as a repeated leap into existence.”

sára
BIHÁŘOVÁ *1995

- 56 -

O tvorbe

Autorka v tvorbe vychádza z apropriovaných materiálov – často módnych fotografií z časopisov, ktoré vyberá na základe existujúcich vizuálnych charakteristík (polôh). Tieto trópy rekontextualizuje do podoby s nadprirodzeným charakterom s ponechanými profánnymi súčasnými prvkami ako oblečenie, nábytok, mobil, skateboard atď. Týmto postupom vytvára prepojenia efemérneho vnímania – mýtického myslenia so súčasnou vizualitou prostredia moderného človeka. Autorka to definuje ako spôsob využitia mainstreamových vizuálnych stratégií pre propagáciu vlastnej „spirituálnej reklamy“. Kontext magického myslenia akcentuje ideu, že na rozdiel od človeka modernej spoločnosti bola obrazová aktivita prehistorického človeka nadaná mytologickou dimenziou.

Z výstavy

Závesné textílie zo série *Červení a modří duchovia* sú postmodernou reminiscenciou na tradičné postupy výšiviek a tkanín – eklekticky prepájajú pop-kultúrne referencie s globalizovanými stratégiami univerzalizmu spirituality. Implementáciou v historickom kontexte nízkych prejavov ezoterizmu a prírodného mysticizmu do inštitucionalizovaných priestorov galérie otvára polemiku o prejavoch novej spirituality.

Objekt *Stolička s motívom Medúzy* je prepojením vyššie uvedených stratégií do úžitkového objektu, čím vytvára rekontextualizáciu jeho pôvodného využitia do polohy umeleckého artefaktu.

Curriculum vitae

Sára Biháryová (*1995, Košice) je študentkou Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach, Katedry výtvarných umení a intermédií, Ateliéru grafiky a experimentálnych techník (prof. Peter Rónai, akad. mal.). Žije a tvorí v Košiciach.

About the work

In her work, the author draws on appropriated materials – often fashion photographs from magazines, which she selects based on existing visual characteristics (positions). She decontextualizes these trophies into a supernatural character with profane contemporary features such as clothing, furniture, cell phone, skateboard, etc. In this way, she creates links between the ephemeral perception – of mythical thinking and the contemporary visualization of the modern human environs. The author defines it as a way of using mainstream visual strategies to promote her own “spiritual advertising”. The context of magical thinking emphasizes the idea that, unlike the man of modern society, the visual activity of the prehistoric man was gifted with a mythological dimension.

From the exhibition

Hanging fabrics from the *Red and Blue Ghosts* series are post-modern reminiscences on traditional embroidery and fabric practices – eclectically linking pop-cultural references with the globalized strategies of spirituality universalism. Implementation in the historical context of low manifestations of esotericism and natural mysticism into the institutionalized spaces of the gallery opens up the polemic about the manifestations of new spirituality.

The Chair with the Jellyfish Motif is an interconnection of the above strategies into a utility object, creating a re-contextualization of its original use to the position of a deadal artefact.

Curriculum vitae

Sára Biháryová (*1995, Košice) is a student of the Faculty of Arts, Technical University of Košice, Department of Fine Arts and Intermedia, Studio of Graphics and Experimental Techniques (Prof. Peter Rónai, academic painter). She lives and works in Košice.

V roku 3000 / In the year 3000; 2015;
perokresba / line drawing

Červení a modří duchovia / Red and Blue Ghosts; 2018;
výšivka na textile / embroidery on textiles

>
Stolička s motívom medúzy / The Chair with the Jellyfish Motif; 2019;
ready-made objekt / ready-made

RUDOLF
Janák *1985

- 62 -

O tvorbe

Autor vo svojej tvorbe spája abstraktnú formálnosť s reálnou skutočnosťou, čím vzniká prirodzená autentická sponď každodennosti. Nejedná sa len o bezbrehú estetizáciu, ale predovšetkým o spontánny komentár – viacvrstvový príbeh s koloritom rozporuplnej doby. Obrazy charakterizujú maliarske protipóly: kresebnú linku a podrobné spracovanie detailov striedajú hrubé ťahy štetcom. Autor pracuje často s figurálnym námetom. Postavy spolu s asistenciou znakov a symbolov formálne zdôrazňujú svoju odcudzenosť v utopisticky deformovanom svete. V autorovom výklade sa jedná o kódovanie vlastného bytia v systéme spoločného vedomia.

Z výstavy

Prezentované diela pracujú s princípom neidentifikovateľnej predstavy sveta, ktorá sa skrýva v nekonečnom množstve rôznych variácií a životných drám. Tento mnohvrstevný princíp skutočnosti nie sú len svetlo, farby a tvary, ktoré vidíme očami, ale i rôzne vlny, frekvencie a častice, ktoré sú na pozadí dokonalej ilúzie. Každé zdanie môže byť klamlivé, záleží na danej skúsenosti jednotlivca a jeho schopnosti si to uvedomovať.

- 63 -

Dielo zo série *Terárium* definuje autorov uzavretý svet pocitov a myšlienok, ktoré až terapeutickým spôsobom prenáša na plátno, preglejkú či papier. Rukopis je odrazom fyzickej sily a vnáša do jednotlivých obrazov rozmanitosť. Toto priznanie nesmeruje k lútosti pozorovateľa, ale má za úlohu poukázať na odlišnú individualizovanú skúsenosť.

/Rudolf Janák/

Curriculum vitae

Rudolf Janák (*1985, Senica) je absolventom Akadémie výtvarných umení v Banskej Bystrici, Fakulty výtvarných umení, Ateliéru maľby (prof. S. Balko) a Akadémie výtvarných umění v Prahe v odbore Maľba (doc. Michael Rittstein). Realizoval početné výstavy na Slovensku a v Českej republike (DOT Contemporary Bratislava, Slovenská národná galéria Bratislava, Galérie pod Palmovkou Praha, NGU Praha a i.). Zúčastnil sa sympózií Workshop Agora vo Viedni. Žije a tvorí v Prahe.

About the work

In his work, the author combines abstract formality with real facticity, creating a natural authentic confession of everyday life.

It is not just a boundless aestheticizing, but above all a spontaneous commentary – a multi-layered story with a colouring of contradictory era. The paintings characterize the painting counterparts: the drawing line and the detailed processing of the details are alternated by rough brush strokes. The author often works with figural motif. The characters, together with the assistance of signs and symbols, formally emphasize their alienation in a utopian deformed world. In the author's interpretation, it is the coding of one's own being in a system of common consciousness.

From the exhibition

The presented art-works work with the principle of an unidentifiable idea of the world that is hidden in an infinite number of different variations and life's dramas. This multi-layered principle of reality is not only the light, colours and shapes that we see with our eyes, but also the various waves, frequencies and particles that are behind the perfect illusion. Any semblance may be misleading, depending on the individual's experience and ability to realize it.

The art-work from the *Terrarium* series defines the author's closed world of feelings and thoughts, which is transmitted to the canvas, plywood or paper in an up-to therapeutic way. Manuscript is a reflection of physical strength and brings diversity to individual images. This confession is not directed at the observer's regret, but is intended to point out a different individualized experience.
/Rudolf Janák/

Curriculum vitae

Rudolf Janák (*1985, Senica) graduated from the Academy of Arts in Banská Bystrica, Faculty of Fine Arts, Open studio of Painting (prof. S. Balko) and the Academy of Art Industry in Prague in the field of Painting (Assoc. prof. Michael Rittstein). He has made numerous exhibitions in Slovakia and the Czech Republic (DOT Contemporary Bratislava, SNG Bratislava, Gallery under Palmovka Prague, NGU Prague and others). He lives and works in Prague.

Humanoid 07102018 z cyklu Verejné kódovanie / from the cycle Public encoding; 2018;
akryl na plátne / acrylic on canvas

- 66 -

22022019010320191203201913032019 z cyklu Verejné kódovanie /
from the cycle Public encoding; 2019; akryl a tuš na plátne / acrylic and ink on canvas

>

Rituál z cyklu Terárium / Ritual from the cycle Terrarium; 2016;
akryl a tuš na papieri / acrylic and ink on paper

Martin
Kacvinský *1984

- 68 -

O tvorbe

Autor tvorí veľkoformátové obrazy kombinovanými technikami, ktoré disponujú silno expresívnym a sugestívnym výrazom, výraznou farebnosťou a silne redukovanou podobou figúr. Významové napätie plynúce z konfrontácie farebných škvŕn s reálnymi predmetmi, figúrami a hrubou prácou s materiálom farby, predovšetkým jej stekaním, sú vedomou súčasťou významového konceptu. Autor kombinuje difúzne a gestické prvky kompozícií s upevňujúcimi plochami a škvŕnami v súlade s obsahom, ktorý čítame na nevedomej úrovni vnímania.

Z výstavy

Vybrané diela akcentujú vyššie uvedené princípy s dôrazom na tematizáciu sakrálnych motívov – v autorovom prípade ide o cyklické vracanie sa k predobrazom madony a klerikálnych figúr a symbolov. Subverzívne spracovanie je ironické, nabáda ku kritickému vnímaniu, zároveň vizuálnymi stratégiami neoexpresionizmu aktualizuje dané motívy pre súčasného diváka.

Curriculum vitae

Martin Kacvinský (*1984, Spišská Nová Ves) je absolventom Akadémie umení v Banskej Bystrici v študijnom odbore Voľné výtvarné umenie (prof. F. Hodonský, prof. J. Kudlička, doc. Štefan Balázs). Absolvoval samostatné a kolektívne výstavy na Slovensku a v Českej republike. Venuje sa aj organizovaniu kultúrnych prezentácií výtvarného umenia weKLADY. Žije a tvorí v Spišskej Novej Vsi.

About the work

The author makes large-format paintings created by combined techniques that have a strongly expressive and suggestive expression, distinctive colouring and strongly reduced figures. Semantic tension resulting from confrontation of coloured spots with real objects, figures and rough work with the material of paint, especially its trickling, are a conscious part of the meaning concept. The author combines diffuse and gestural elements of the compositions with fastening surfaces and spots in accordance with the content we read at an unconscious level of perception.

From the exhibition

Selected works accentuate the above principles with an emphasis on the thematization of sacral motifs – in the author's case it is a cyclical return to the images of the Madonna and clerical figures and symbols. Subversive processing is ironic, it encourages critical perception, and at the same time updates given motives for contemporary viewer with the visual strategies of neo-expressionism.

Curriculum vitae

Martin Kacvinský (*1984, Spišská Nová Ves) graduated from the Academy of Arts in Banská Bystrica in the field of free visual art (Prof. F. Hodonský, Prof. J. Kudlička, Assoc. Prof. Štefan Balázs). He has taken solo and collective exhibitions in Slovakia and the Czech Republic. He also organizes cultural presentations of the visual arts weKLADY. He lives and works in Spišská Nová Ves.

Mother monkey; 2010;
kombinovaná technika na plátne / combined technique on canvas

- 72 -

Surprise; 2010;
akryl na plátne / acrylic on canvas

- 73 -

Aloe; 2018;
kombinovaná technika na kartóne / combined technique on cardboard

„... bytie je šepot v tichu...“

4 | A E D S A C R A

“... the being is a whisper in silence...”

PATRIK
HÁBL *1975

- 76 -

O tvorbe

Autor je českým maliarom a realizátorom site-specific maliarskych intervencií. Vytvoril viacero priestorových vstupov súčasného umenia do významných historických stavieb, medzi nimi napríklad intervencie „pôstnych obrazov“ v akademickom kostole Nejsvätějšího Salvátora, intervencie v stálej expozícii stredovekého umenia v Anežském klášteře, alebo inštalácie v expozícii Umění Asie a starovekého Středomoří v Národní galerii v Prahe. Tvorí masívne veľkorozmerné inštalácie a intervencie, ako napr. premena veže Centra súčasného umění Dox na Kaplnku, alebo 15 metrová inštalácia v Klášterním kostele v Speinshartu. Autorov maliarsky záber je širokospektrálny a tematicky akcentuje podoby krajiny, antropomorfných abstrakcií či abstraktných dekonštruktívnych plátien vo verejnom a sakrálnom priestore. Autor programovo skúma stav možností sakrálnych tém v sekularizovanej skutočnosti dneška.

Pohľad na inštaláciu /
View of the installation

Z výstavy

Vybrané práce zo série *Pôstnych plátien* sú kontemplatívne abstrahované formy oslobodené od mimetického zobrazovania. Sú viac prostrediami, vizuálne zhmotnenia efemérnych kvalít ako ticho, zastavenie, rozjímanie, transcendencia či spiritualita. Konfrontačná inštalácia núti diváka k pohybu a zvýšeniu sústredenia v uzavretej forme priestoru.

Curriculum vitae

Patrik Hábl (* 1975, Zlín / CZ) je absolventom Vysokej školy uměleckoprůmyslové v Praze (prof. Pavel Nešleha). Absolvoval ročné litografické školenie u M. Axmanna a stáž na Akadémii Muchina v Petrohrade. Študoval na Akadémii výtvarných umění v Prahe experimentálnu grafiku (prof. Vladimír Kokolia). V súčasnosti pedagogicky pôsobí na Vysokej škole uměleckoprůmyslové v Praze. Jeho tvorba je abstraktná, oscilujúca na pomedzí maľby a grafiky. Je členom združení UB a Hollar.

About the work

The author is a Czech painter and implementer of site-specific painting interventions. He created several spatial inputs of contemporary art to important historical buildings, including e.g. interventions of some “fasting images” in the academic church of Most-holy Salvator, interventions in the permanent exhibition of medieval art in the Convent of St. Agnes, and installations in the exposition of Asia and Ancient Mediterranean art at the National Gallery in Prague.

He creates massive large-scale installations and interventions such as e.g. conversion of the Centre for Contemporary Art tower Dox into a Chapel or a 15-meter installation at the Speinshart Monastery church. The artist’s painting is broad-spectrum and thematically accentuates the landscape shapes, anthropomorphic abstractions or abstract deconstructive canvases in public and sacral space.

The author programmatically examines the possibilities of sacral themes in the secularized reality of today.

From the exhibition

Selected works from a series of *Fasting canvasses* are contemplatively abstracted forms free of mimetic depiction. They are more environs, visual manifestations of ephemeral qualities such as silence, cessation, contemplation, transcendence, or spirituality. The confrontational installation forces the viewer to move and increase his focus in a closed form of space.

- 78 -

Curriculum vitae

Patrik Hábl (*1975, Zlín/CZ) graduated from the Academy of Art Industry in Prague (Prof. Pavel Nešleha). He completed one year of lithography training of M. Axmann and an internship at the Muchin’s Academy in St. Petersburg. He studied experimental graphics at the Academy of Fine Arts (Prof. Vladimír Kokolia). Currently he teaches at Academy of Art Industry in Prague. His work is abstract, oscillating between painting and graphics. He is a member of UB and Hollar associations.

Tvář I. / The face I.; 2015;
akryl a olej na plátne / acrylic and oil on canvas

- 80 -

Postní plátno / White Composition; 2014 – 2015;
olej a akryl na plátne / oil and acrylic on canvas

Ukrytý mistr I. / Hidden Master I.; 2018;
olej a akryl na plátne / oil and acrylic on canvas

JAROSLAV
ŠVESTKA *1972

- 82 -

O tvorbe

Autor tvorí v rámci otvoreného spektra médií, kde projektuje svoj enigmatický vzťah k figúre a hmote, ktorá ju definuje. Švestka primárne do svojho diela vnáša pochybnosti o zobrazení, ktoré ho nútia gravírovať povrch na hranu priestorového zobrazenia, ako ontologický princíp penetrujúci kožu. Jeho tvorba je nevyhnutne portrétom bolesti a jej prekonávania – do plochy lepí, vnáša hrubé gesto i airbrushovu mriežku. Autor je fyziologicky determinovaný, čo využíva ako kreatívnu metódu pre výskum identity a možnosti jej zobrazenia. Otázka hmoty v diele nie je traumatická, ale slúži ako bezprostredný dialóg, kontakt, nevyhnutné zastavenie vo fluxe zdieľania. Autor tak pracuje v rámci klasického média maľby i objektu, a ako odraz vlastnej vitality v nich zanecháva gesto, ktoré núti otvárať ich vonkajšiu stabilitu. Sú to emócie skúseností, ktoré sú príliš mimo pre dojatie – pamäťové stopy mentálneho miesta, v ktorom autor bol, a kam sa pohol.

Z výstavy

Vybraný súbor diel akcentuje tematizáciu sakrálnych motívov. Metódou apropriovaného odpadového materiálu a koláže subverzívne odkazuje na naivistické závesné obrazy s náboženskými zobrazeniami, ktoré boli súčasťou domácností (zvyčajne zavesené nad posteľou). Trash estetika tu slúži ako metafora hodnotovej konfrontácie mimetického motívu s reálnou výpovednou kvalitou vizuality pôvodného námetu.

Curriculum vitae

Jaroslav Švestka (*1972, Levoča) je absolventom Prešovskej univerzity v Prešove, Katedry výtvarnej výchovy a umenia (doc. akad. mal. Peter Kocák, PhD.) a bývalým reprezentantom Slovenskej republiky v paracyklistike (zúčastnil sa paralympijských hier v Londýne v r. 2012). Realizoval samostatné a kolektívne výstavy na Slovensku a v Taliansku. Žije a tvorí v Levoči.

Pohľad na inštaláciu / View of the installation:

Minulá budúcnosť / Past future; 2019; kombinovaná technika / combined technique

About the work

The author creates within the open spectrum of media, where he projects his enigmatic relationship to the figure and matter that defines it. Švestka primarily raises doubts about the depiction that force him to engrave the surface to the edge of the spatial image, as an ontological principle of penetrating the skin. His work is necessarily a portrait of pain and its overcoming – he sticks, brings a rough gesture and an airbrush lattice into the surface. The author is physiologically determined, what he uses as a creative method for research of identity and possibilities of its representation.

The issue of matter in the art-work is not traumatic, but serves as an immediate dialogue, contact, and the necessary stop in the flux of sharing. The author thus works within the range of classical medium of both painting and object, and as a reflection of own vitality, he is leaving a gesture in them, that forces them to open their external stability. They are emotions of experience that are too far from being touched – memory traces of the mental place where the author was and where he went to.

From the exhibition

The selected collection of works accentuates the thematization of sacral motifs – by the method of appropriated waste material and collage subversely refers to naive hanging pictures with religious depictions that were often part of households (usually hung over a bed). Trash-aesthetics serves here as a metaphor of the value confrontation of the mimetic motif with the real testimonial quality of the original theme visuality.

Curriculum vitae

Jaroslav Švestka (*1972, Levoča) graduated from the Prešov University in Prešov, the Department of Fine Art and Art (Assoc. Prof. Peter Kocák, PhD., acad. painter) and a former Slovak paracycling representative (he participated in the Paralympic Games in London 2012). He has organized solo and collective exhibitions in Slovakia and Italy. He lives and works in Levoča.

Vintage; 2019;
kombinovaná technika / combined technique

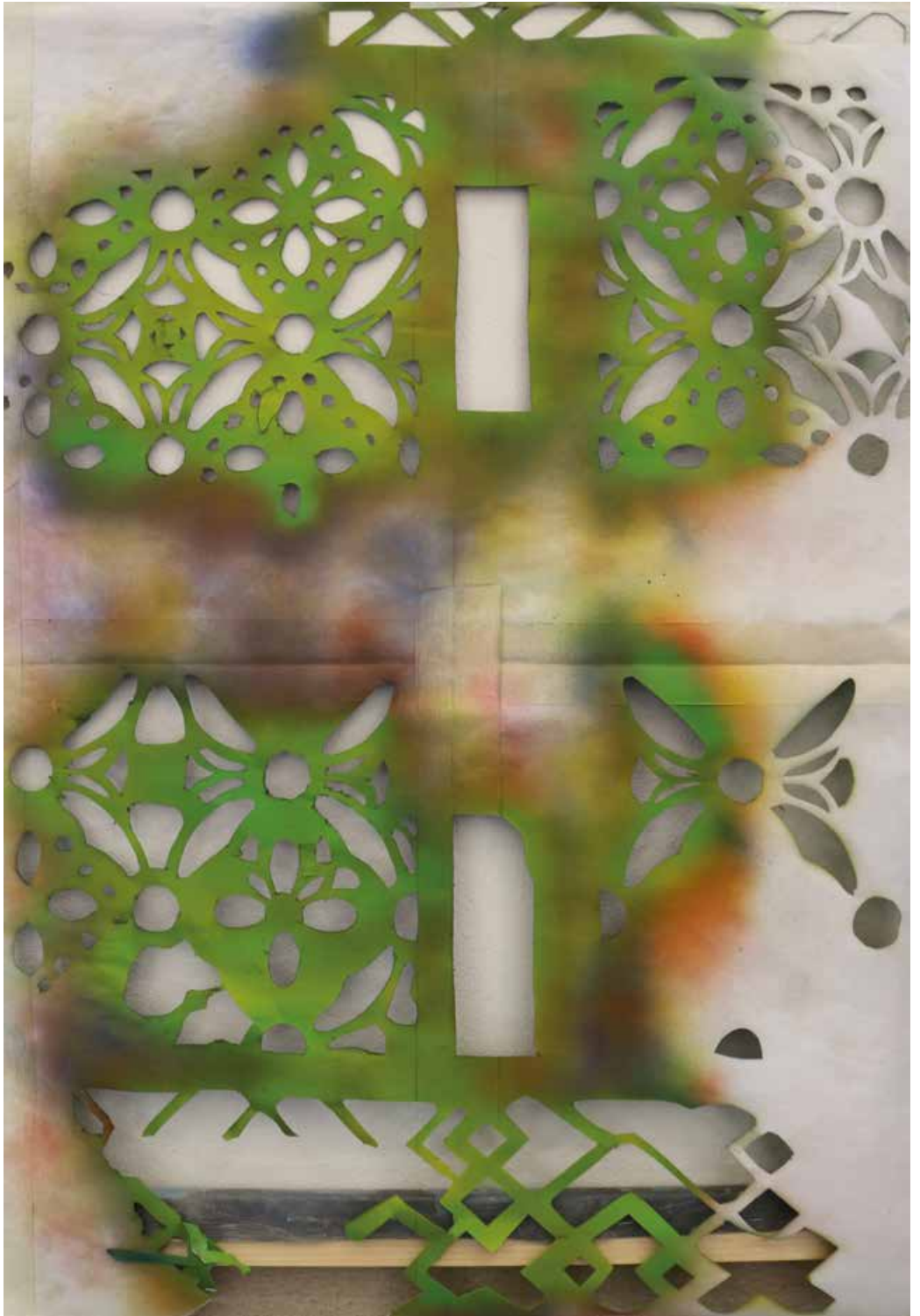

- 86 -

The future; 2019;
akryl, airbrush na papieri / acrylic, airbrush on paper

>

Okno / The window; 2019;
airbrush na papieri / airbrush on paper

SACRELACRUM / Sacral Elementum IV.

Katalóg k výstave / Exhibition catalogue

4. 12. 2019 – 5. 7. 2020, Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Autor a kurátor výstavy / Author and curator of the exhibition:

Adam Macko

Autorka katalógu / Author of the catalogue:

Lenka Králová – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Editorka / Editor:

Lucia Benická, riaditeľka Galérie umelcov Spiša /
director of Gallery of Spiš Artists

Texty / Texts:

Adam Macko, Lenka Králová

Preklady / Translations:

Dušan Bevilaqua

Grafický dizajn / Graphic design:

Ivana Babejová – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Fotografie a reprodukcie / Photographs and reproductions:

Oliver Ondráš – archív Galérie umelcov Spiša a autorov /
archive of Gallery of Spiš Artists and the authors

Tlač / Print:

Vienala.sk, Košice

Náklad / Copies:

500 ks / pcs

Vydavateľ / Publisher:

Galéria umelcov Spiša, 2019
www.gus.sk

ISBN 978-80-89081-69-1

EAN 9788089081691

Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja

Zimná ulica č.46, SK – 052 01 Spišská Nová Ves

www.gus.sk

Sacral Elementum II

Sacral Elementum II.

9 788089 081691